

**ПРОЕКТ “ОБМЕН НА ПРАКТИКИ И СЪЗДАВАНЕ НА МОДЕЛ ЗА ОГРАНИЧАВАНЕ НА РЕЧТА НА ОМРАЗТА ЧРЕЗ
СЪЗДАВАНЕ НА КУЛТУРА НА ТОЛЕРАНТНОСТ И ПРИЕМАНЕ НА РАЗЛИЧИЯТА”
ФИНАНСИРАН В РАМКИТЕ НА ПРОГРАМАТА ЗА ПОДДРЕПА НА НПО В БЪЛГАРИЯ ПО ФИНАНСОВИЯ
МЕХАНИЗЪМ НА ЕВРОПЕЙСКОТО ИКОНОМИЧЕСКО ПРОСТРАНСТВО 2009`2014 г.**

ДОБРА ПРАКТИКА

**ЗА ДИРЕКТОРИ НА УЧИЛИЩА
И КЛАСНИ РЪКОВОДИТЕЛИ**
(ПРЕДОСТАВЕНА ОТ УЧИЛИЩЕ В БРИНДАЛ, НОРВЕГИЯ)

ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ СРЕЩУ ТОРМОЗА

Съдържание

1. Предговор	стр.	3
2. Предотвратяване	стр.	4
3. Разкриване на тормоза	стр.	9
4. Мерки срещу тормоза	стр.	11
5. Оценка	стр.	13
6. Годишен план срещу тормоза	стр.	14

”Не трябва да толерираме неравноправиата.“

Предговор

Този план е предназначен като наръчник за това как трябва да се действа по отношение на феномена на тормоза.

Тормозът е феномен, с който трябва да се справим. Тормозът се извършва скрито от учители и родители. Е. Роланд казва: "Тормозът е явление, което е замаскирано за възрастните и училището."

Ключов въпрос, впрочем, ще бъде: Кога е тормоз и кога е просто "невинна" игра? Дан Олвеус го описва така: "Човек е обект на тормоз, когато той или тя многократно и в продължение на определен период от време е изложен на негативни действия на едно или повече лица."

Включили сме само въпроси във връзка студент - студент. Тормозът може да възникне и между други страни, като например:

учител - ученик

ученик - учител

учител - други служители

друг персонал - учител

учител -учител

Предполагаме, че това се покрива от плановете за разрешаване на конфликти на училището.

Приемственост и отговорност

Ако училището иска да има трайно добра и безопасна училищна среда, от съществено значение е усилията за предотвратяване на тормоза да работят непрекъснато и да бъдат включени в дневния ред. Това не е дейност, която може да сложи край за един ден на случаите на тормоз и целта за добро и безопасно училище да изглежда постигната. В последствие, тя става още по-важна за училището, за да се работи с проблема, така че училището да може да продължи да предоставя на учениците средата, която те трябва да получат.

Планът е разделен на пет основни области. Това са:

- 1. Предотвратяване**
- 2. Разкриване на тормоза**
- 3. Мерки срещу тормоза**
- 4. Оценка**
- 5. Годишен план срещу тормоза**

1. Предотвратяване

Най-важната мярка срещу тормоза е да се предотврати проблема. Основният въпрос след това е: Как бихме могли да избегнем тормоза в нашето училище? Най-важното е да се приложат мерки за борба с тормоза. По време на активното използване на такива инструменти трябва да следим развитието на проблема и така може по-лесно той може да бъде разбран, ако се появи отново.

Важно е, че не само училището трябва да е активно в превантивната работа, но също така и дома допринася за това. Най-хубавото е, че училището и дома в активен диалог трябва да намерят специфичните мерки, които помагат да се създаде добра и безопасна среда за учениците, в която да виреят и да се развиват във всички дейности, в които всеки може да участва.

Затова е важно учениците да имат основни умения по отношение на социалната и практическата компетентност. Това е важно, за да се предотврати отцеплението на някои ученици.

Това е Годишният план за превантивна работа срещу тормоза.

Виж страница 14.

1.1. Добро училище

- План за училището и менторска система

1.2. Добър старт в клас

- Създаване на добри социални взаимоотношения в клас. Обсъждане и предлагане на мерки за средата във всички класове всяка година.

Вижте по-долу формуляра: "Прилагане в условията в клас"

- Училището трябва да предостави на учениците дейности по време на междучасието
- Екскурзии и съвместни дейности.
- Учителят трябва да упражнява ясно своето лидерство в клас. Вижте "Управление на класа"

Могат да се използват • Мерки:

- Място за отдих
- Семейство
- Клас- пръстен / Заседание на класа
- Бордови дневник

1.3. Практически и социални умения за действие

Смятаме, че е важно децата да придобият умения в практически задачи и едновременно да се научат как да взаимодействат с други хора. Ето защо, училището е подготвило план за обучение на учениците на практически и социални умения за действие. Ние вярваме, че при един ученик, който знае какво се очаква от него / нея, има по-голяма възможност да се избегне тормоза.

- **Социални умения за действие за 1. – 4. клас:**

- Да се научим да се познаваме
- Да се научим да изчакваме реда си
- Да се научим да споделяме оборудване и играчки
- Да откриеш как положителните и отрицателните думи ти влияят
- Ще разбереш, че ние сме различни
- Изразяване мнението си в клас
- Показваме уважение към изказвания на другите
- Да се научим да се поздравяваме
- Да се научим да си помагаме един на друг, да бъдем добри приятели
- Да направим нещо заедно с другите
- Откриването на ценни характеристики в себе си и другите
- Практикуване на загриженост към другите
- Създаване на умения за похвала и насърчаване на другите
- Да се научим да задаваме граници
- Отношение за собствените и чуждите активи
- Правила за лична хигиена

- **Практически умения за действие за 1. – 4. клас:**

- Създаване на навици за обличане и събличане, дори и след плуване
- Научете се да завързвате връзките на обувките си
- Участие в създаването на правила и тяхното следване
- Да се научим да се местим в класната стая тихо
- Движение при сядане на учевника на мястото му
- Създаване на умения за даване и получаване на съобщения
- Изучаването на системно събиране на играчки и оборудване преди да се започне нещо ново
- Добра хигиена: миене на носа, да си мият ръцете
- Обноски на масата
- Разработване на правила в класната стая

- **Социални умения за действие за 5. - 7. клас:**

- Използване „Стъпка по стъпка“
  - Провеждане на курсове в клас
  - Прилагане на срещи на класа със Съвета.
- Виж Приложение: Работа в класа- демокрация в училище

Цел: Научете се да говорите, слушате, заявявате своето мнение, като се зачита мнението на другите, лидерство, секретарски функции, да се научат да задават въпроси и да бъдат любопитни.

- Провеждане на интервюта и участие в ролеви игри

Цел: Научете се да поздравявате, да благодарите и да показвате уважение

- Система на приятелството:

Цел: Грижи

- Индивидуалност, диференцирано обучение в класна стая:

Цел: Толерантност.

Правила за лична хигиена

Разработване на правила класната стая

- Годишен преглед на:

- Правила с особен акцент върху уважението

- Насоки за използване на общи и класни стаи

- Поставяне на външни дрехи и други подобни; открити обувки, върхни дрехи, висящи в коридора, спортен костюм и музикална класната стая

-Преглед на договори за общи части

- **Социални умения за действие за 8. - 10. клас:**

- Общи практики в началото на часа/ при посещение в класната стая:

- Всички ученици стават в началото на всеки час

- Всички ученици трябва да са седнали, когато се чука на вратата

- Поздравяване на учителя

- Даден ученик може да поеме частично инициатива на учителите по тези практики

- Участие в РТ

- Провеждане на курсове в клас Съвета работи всяка есен

Цел: свикване на заседания, което то председателства

- Годишен преглед на:

- Правила с особен акцент върху уважението

- Насоки за използване на общи и класни стаи

- Поставяне на дрехи навън и други подобни; открити обувки, върхни дрехи, висящи в коридора, спортни костюми и музикална класна стая

- Става дума за:

- Правила за лична хигиена.

- Социална компетентност: Положително и самостоятелно възприятие

- Ангажиране на ученическия съвет в установяване реда в училище. Ученическият съвет има отделна компетентност за превенция на тормоза. Въвеждане на длъжност, отговаряща за процесите: Съветник.

1.4. Преход между детска градина и училище, междинни и средни училища, както и между долната и горната степен на средното образование.

Преходът от детската градина до 1-ви клас е междинна стъпка към средното образование:

Система на приятелството.

Преход от по-ниското към гимназиалното образование.

Съветникът отговаря за осигуряване на информация на завършилите.

1.5. Начално училище

- Вечерни сесии като превантивна дейност.
- Пряк контакт с класовете всяка есен. Сътрудничеството между преподавателя и класа, контакти и социални мерки, като например организиране на домашни посещения.
- Родителите да са уведомени за проведените проучвания срещу тормоза. Ще има брифинг за резултатите на родителите, студентски съвет, преподаватели и други служители.

1.6. Осигуряване на места като в училищния, гардероби и до училище

Училищният двор: Училището трябва да запази контрол / проверка на училищните дворове. Бъдете наясно с поведението на учениците в и извън класа.

Виж Приложение: наблюдение в училищния двор.

- Гардеробите: Отговорност на учителите е да са наясно за проява на тормоз при душовете и гардеробите. Учителят винаги оставя съблекалните отворени, преди той/тя да отиде.

- Среща с шофьорите на училищните автобуси всяка есен

- Ако е необходимо, може да се организира транспортът от и до училище, така че да не се налага ученикът да се справя сам/ сама.

1.7. Други превантивни мерки

- Група на околната среда

Ние създадохме група, състояща се от председател и заместник-председател на Студентския съвет и ФАУ, както и директорът и съветникът. Половината група се събира веднъж годишно. Групата обсъжда въпроса по околната среда в училище - както силни, така и слаби страни, език, гаранции, тормоз и т.н. Тя може да бъде полезна, за да се обсъди системата за контрол (например "Bully пръстени", изолация и др.) Директорът е отговорен да свиква заседанията.

- "Голямата мисия"

Манифест срещу тормоза. Организиране събиране на тема, подета на Студентския съвет, член на ФАУ и директорът ще изразят мнение по темата и ще се подпише манифест срещу тормоза. Кметът поиска също да участва.

2. Разкриване на тормоза

От време на време ще има ситуации в училище, които трябва да бъдат разгледани.

Преди да се започне с решаването на проблема е важно да се осигури, че училището

разполага с процедури, така че тези рискове могат да бъдат идентифицирани на възможно по-ранен етап.

2.1. Сигнали за опасност / характеристики на тормоз

- Прибиране твърде късно през нощта
- Увеличаване на отсъствие от училище / Физическо възпитание
- Болки в стомаха / главата - особено сутрин
- Много доклади за отсъствие
- Да не се сприятеляват, да бъдат сами
- Тревожност, да напусне класната стая по време на часа
- Често търсят контакт с учителите
- Промени в настроението, които водят лесно до сълзи, агресивно поведение и конфликти
- Търсене на по-млади приятели
- Често депресирани, тъжни или нещастни
- Внезапен или постепенен спад в представянето в училище

2.2. Училището ще работи за установяване на тормоз

- Учителите, които откриват, че тормозът се извършва в час, трябва да уведомят своевременно наставника.
- Когато преподавателите смятат, че ситуацията се характеризира с тормоз, директорът трябва да бъде информиран.
- Преподавателят ще се заеме с въпроса за тормоза на ученик- разговор и среща, ако е възможно да се установи всеки тормоз.
- Следните мерки могат да се използват от учителите, за да се открие източника на тормоз:
  - Да сключи споразумения с популярните ученици
  - Кутия за предложения
  - Социално проучване
  - Разговори в клас
- В училището ще се проведе изследването на тормоза през октомври.
- Училището насърчава родителите да го информират ако научат, че техните собствени или чужди деца са малтретирани или тормозят.
- Родителите трябва винаги да бъдат информирани, че детето им е попаднало в случай на тормоз. Смята се, че във всички случаи родители трябва да бъдат информирани на всеки етап.

2.3. Система за наблюдение

- Тя изпълнява допълнителни мерки, когато е необходимо:
    - Наблюдение на отделните ученици
- Виж Приложение: "Наблюдение на отделните ученици"
- Мониторинг на "уязвимите" зони.

3. Мерки срещу тормоза

Две ситуации рядко си приличат и е трудно да се даде точно описание на това как може да бъде решен въпросът. Въпреки това е важно да има общи насоки за това как да се процедира, когато възникнат подобни ситуации.

3.1 Отговорности и процедури за действие и информация

- **Ориентировъчен разговор с жертвата**

Наставник извършва се картографиране на разговора с лицето, обект на тормоз.

Същият наставник провежда разговор и с побойника/ците.

Покажи подкрепа за жертвата.

Какво се е случило? Колко често? Кой тормози? Как се случва това? Как действа сам / сама в такива ситуации? Добийте представа за това дали поведението и реакциите на жертвата могат да помогнат да се стимулира този метод за поддържане на тормоз. Има ли жертва на агресивното поведение? Може ли това да е възможно в резултат на тормоз?

Идентифицирайте приятелските отношения. Как учещият предвижда, че може да реши проблема. Може да се появи нова жертва в ситуацията.

Организиране нов разговор с жертвата. (Ново повикване)

Виж Приложение: Разговор с жертвата.

- **Информация**

Наставникът събира информация от други учители или сътрудници в училището.

- **Ориентировъчен разговор с побойника**

Картографиращ индивидуален разговор с побойника или хулигана

Това е един въпрос, който не е предварително известен на ученика по време на разговора.

Прави се, за да се избегне възможността да се стигне до "сделки".

Запознай извършителите със сериозността на ситуацията. Не влизайте в дискусия с тях. Нека обучаемият да разпознае проявата на тормоз.

Виж Приложение: Разговор с хулигани.

- **Информация за родители**

Информирание на родителите на двете страни по отношение на ситуацията и действията, които училището ще предприеме.

- **Други разговори**

Основният момент в разговора е да се уточни, че това не е приемливо, и се отнася до конкретни инциденти. Сериозността ще бъде изяснена.

Междувременно, всичко се насочва в посока, че побойникът попада в обвързващо споразумение с цел да се сложи край на тормоза.

- Преподавателите и студентите разговарят с конкретни предложения за решаване на проблемите. Важно е, че насилникът е активен в тази фаза. Предложението ще бъде записано и са задължителни за хулигани.

- Споразумение създаден индивидуално

Виж Приложение: Споразумение

Ако избирателната общ разговор с евентуално няколко хулигани:

Виж Приложение: Група Разговор

- **По-нататъшна работа**

В резултат на това се подписват през ден споразумения за разговорите на учителя с жертвата, както и с побойника, за да се изяснят действията им.

Ако някой не успее, в рамките на 14 дни трябва да бъдат приложени нови мерки.

- Записките за тормоза ще бъде описани и се поставят в директорията на ученика.

Преподаватели уведомяват отговорното лице по въпроса.

- Протокол от всички телефонни разговори, пуснати в директорията

- **Конфронтационна среща**

При продължаване тормоза се организира конфронтационна среща на замесените ученици.

Родителите са информирани за инициативата. Директорът свиква заседание.

Водещият присъединява учител.

Създава се договор между учениците. В споразумението трябва да бъдат представени настойници. В споразумението се съдържа:

- Лично име

- Описание на проблема

- Мерки

- Продължителността на мярката

- Последствията от нарушаване

- Оценка

- Подписи

- **Други сътрудници**

По време на процеса, трябва да се разглежда дали училището трябва да включва и други сътрудници:

- Съвети

- Медицинска сестра

- Посредничество

- CPS

4. Оценка

Планът се приема и преразглежда от училището всяка година.

Годишен план за превенция на тормоза

Време	Мерки	Отговорен
Август	Преглед / координация на редовни рутинни процедури на всеки етап: - Физическа организация - Началният и крайният час - Реакции на вълненията, протести и провокации Особено се фокусира върху възможния тормоз в часа и в дълбочина: - Темата се разисква в класната стая с учител от колегията - Съобщете на директора за съмнение	Team лидер Учител и асистент
Септември	- Как да общуваме с учениците? - Как да се отнасяме към проблемните ученици? - Език на тялото Тормозът трябва да бъде темата на първата среща за есента - Говорете за план за тормоза - Говорете за изследването на тормоза Среща с ученици, родители, директор, съветник за училище околна среда - Разговор с класа по темата на тормоза	Директор Възпитател Възпитател Директор
Септември / Октомври	Тормозът може да бъде една от темите на ученическите разговори Среща за установяване на връзка. Манифест срещу тормоза - първата сутрин	Възпитател
Октомври	Изследване на тормоза	Възпитател
Януари	Среща с ученици, родители, директор и съветник за училищната среда	Директор
Януари / февруари	Тормозът може да бъде една от темите за разговор по време на срещата с учениците	Възпитател
През цялата година	Учители / ученици / студентските съвети / родители работят активно за създаването на добри стандарти и	Всички

	правила за това как да се отнасят към техните близки по позитивен начин.	
--	--	--

ОТНОВО НА УЧИЛИЩЕ

1. Прием

През април ще бъде поканен предстоящият първи клас с родителите.

Съдържание:

Посещаването- 18:00 часа.

Директорът приветства учениците и родителите за добре дошли на училище.

Преподавателите в 6 клас са отговорни за предоставянето и създаването на персонализирани карти за всеки един от новите ученици. Те са насърчавани да участват заедно в някои дейности (пеене / музика и т.н.).

Тук имаме добра възможност да изясним отношението по въпросите, които са важни, за да знаем, преди детето да тръгне на училище. След вечеря идва ред на първи клас с тяхната подготвена дейност, както и кратко представяне. Ние се опитваме да изградим метод за ориентация около училищната организация.

3. Среща

През май ще се проведе информационна среща в училището за родители на предстоящия първи клас.

Тема: Добро училище
Учебен план

4. Приятелска система

Преподавателите в 6 клас отнемат инициатива за детска градина и родителите на децата, които не са в детската градина, трябва да се запознаят, за да могат децата да получат подкрепа. Трябва да има най-малко две такива мерки и първата среща трябва да е в детската градина.

Различните дейности могат да бъдат:

- Посещение на училището
- Приготвяне на храна в училищната кухня
- Карнавал
- Пътуване

В допълнение, децата от 6-ти клас са поканени да се запознаят в училище. Възможно е да се организират и по-чести срещи, ако предпочитате. Срещите се организират с учениците, заедно с учител и евентуално с отговорник за планирането и изпълнението. Тук всеки среща своя ментор.

Предложените дейности:

* Забавление

* Игри

- * обиколка на училището
- * карнавал
- * пътувания

През пролетта ще се преподава в 6. клас и ще се осъществява контрол в детската градина, за да се достигне до споразумение за това кой да бъде ментор и на кого. Това се случва пред учениците, които ще кандидатстват през април.

5. Свързване на учениците от настоящия и предишния първи клас

Преподавателите в първия клас организират между 1-3 срещи на тези групи.

Мерки в училище

Учителите от 1-ви до 7-ми клас са задължени да имат уроци заедно веднъж в рамките на първия месец, а по-късно веднъж на две седмици. В този клас трябва да бъдат получени и използвани знания по:

- * Театър / музика
- * Басейн / фитнес
- * Социален живот
- * Време за споделяне
- * Формиране

6. Сътрудничество между детските градини и учителите

През пролетта учителите ще упражнят контрол в детските градини. Това се организира, за да се знае какво е постигнато в детската градина през миналата година, в сравнение със знанията на учениците, които ще бъдат в тазгодишния първи клас.

Приложение в клас

- **Един ключов принцип е да се подберат най-подходящите теми**

От завършените разговори с учениците се взимат данни, чрез които се извършва мониторинг на средата в класа.

- Важни въпроси, които обикновено е необходимо да се обсъдят, са:
  - Каква е моята отговорност за подобряване на степента на удовлетвореност в училище?
  - Какво е отношението на класа с другите класове?
  - Как се отнасят учениците от класа към други култури?
  - Каква е степента на разбирателство между момичетата и момчетата?
  - Как и защо възникват конфликти?
  - Какви спорове/ насилие / тормоз възникват?
  - Каква е степента на разпространение на клюки и каква е възможността за поемане на отговорност?

МЕТОДИ:

- Задават се теми по време на часовете, но това трябва да бъде осъществено по възможно най-точен начин.
- Ролевите игри и разиграването на ситуации са често поучителни практики.
- Положителен ефект имат обсъжданията на проекта по време на срещите. Проектът трябва да цели развитието на съпричастност и добри взаимоотношения между учениците в класа

РОЛЯТА НА СЪВЕТА НА КЛАСА И УЧИЛИЩНАТА ДЕМОКРАЦИЯ

1. ЦЕЛ: Работата трябва да се стреми към

- 1.1. За да се помогне на учениците да изразят своите собствени възгледи и становища, така че те да могат да участват активно в обществото.
- 1.2. За да се научат учениците да участват и да поемат отговорност за трудовите и социалните дейности в учебна среда и училище.
- 1.3. Дава на студентите възможности за участие и отговорност в училищната общност.
- 1.4. За да стимулира студентите да вземат демократични решения и да поемат отговорност за тях.

2. ДЕМОКРАЦИЯ

- 2.1. Дефиниция
- 2.2. Демокрация в училището

3. Сътрудничество на училищните органи

- 3.1. Индивидуалният съвет
- 3.2. Имената на тазгодишните представители

4. Часовете в клас

- 4.1. Планиране на дейности в клас
  - 4.1.1. Използването на учебните часове
  - 4.1.2. Социални мерки за подобрене на удовлетвореността
  - 4.1.3. Екскурзии
  - 4.1.4. Междучасия
  - 4.1.5. Интериор на класните стаи
  - 4.1.6. Съвет на родителите във всеки клас
  - 4.1.7. Седмични планове
  - 4.1.8. Правила и норми
  - 4.1.9. Приятелство и единство
  - 4.1.10. Права и задължения
  - 4.1.11. Разни

4.2. Съвета за дейностите на класа

4.2.1. Председателство

4.2.2. Среща оборудване

4.2.3. Протокол

4.2.4. Срещи / Дневен ред

4.2.5. Избор / Гласуване

4.2.6. Задачи на стюардите

3.1. Брифинги и дискусии

3.1.1. Ученици и общността

3.1.2. Междучасия

3.1.3. Домашна работа

3.1.4. Покана от други в селските общности

3.1.5. Ролеви игри

НАБЛЮДЕНИЕ В УЧИЛИЩЕ НЯКОИ ПРАВИЛА ЗА ЗАПОМНЯНЕ

- Инспектирането на тоалетните в училищната сграда е важно.
- Инспектиране на медицинския кабинет.
- Да се проучат причините на повредени дрехи, материали и устройства.
- Да се установят причините за драскотини или контузии, получени от учениците.
- Да се правят забележки на учениците, които се отнасят агресивно към по-малките.
- Да се наблюдават тревожните или агресивни ученици.
- Да се наблюдават учениците, проявяващи силно желание да доминират / потискат другите. Да бъдат запрашени с изключване или с наказания.
- Не забравяйте, че често има разлика в тормоза при момчетата и момичетата.
- Да се правят забележки на учениците, които се отнасят подигравателно или накърнително към другите.

МАНИФЕСТ ЗА ТОРМОЗА

За.....Училище

Дата.....

Долуподписаните - кмет, директор и ръководител на училищния съвет, се ангажираме с този манифест, чиято цел е да допринася активно и да гарантира, че тормозът не се случва в училище.

.....
Кмет

.....
Директор

.....
Ръководител на училищния съвет

Като кмет, имам силно желание тормозът да не се случва в училище.

Като Директор аз ще се уверя, че проблемите с тормоза се разглеждат всяка учебна година, така че всеки има активен подход към темата. Искam всички ученици да са спокойни и да не се страхуват да ходят на училище. Ще спомагам за това родителите да осъзнават своята отговорност за предотвратяване на тормоза. Също така ще съдействам за това членовете на Съвета на училището да работят заедно, за да се предотврати тормоза.

Училищният съвет ще съдейства активно, за да се гарантира, че тормозът не се случва в училище.

НАБЛЮДЕНИЕ НА СЛУЧВАЩОТО СЕ ИЗВЪН УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ

- ПОМНЕТЕ, ЧЕ РИСКЪТ ОТ ТОРМОЗ Е НАЙ-ВИСОК ПРЕДИ И СЛЕД УЧЕБНИТЕ ЧАСОВЕ. РИСКОВИТЕ РАЙОНИ СА ГАРДЕРОБИТЕ И ТОАЛЕТНИТЕ.
- НАБЛЮДЕНИЕТО ТРЯБВА ДА СЕ ИЗВЪРШВА В ТЕЧЕНИЕ НА ВРЕМЕТО. НЕОБХОДИМО Е ДА СЕ ОТБЕЛЯЗВА СЛУЧВАЩОТО СЕ И НЕГОВАТА ЧЕСТОТА.
- ЗАПОМНЕТЕ, ЧЕ МАЛТРЕТИРАНЕТО ПРИ МОМИЧЕТАТА И МОМЧЕТАТА СЕ РАЗЛИЧАВА ПО ФОРМА.
- ВИЖТЕ ОТДЕЛНАТА ФОРМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ НА УЧИЛИЩНИЯ ДВОР.

ПРОУЧВАНЕ ЗА ТОРМОЗ

1. Били ли сте обект на тормоз?

☐

Да

☐

Не

2. Колко често сте били тормозени?

☐

Никога

☐

От време
на време

☐

Всеки ден

☐

Всяка
седмица

3. Къде сте станали обект на тормоз?

---

4. Били ли сте тормозени в училище?

☐

Да

☐

Не

5. Колко често сте били обект на тормоз?

☐

Никога
седмица

☐

От време
на време

☐

Всеки ден

☐

Всяка
седмица

Разговор с жертвата

- някои опорни точки –

- Учителят трябва да знае и разбира, че ученикът е разстроен и уплашен
- Учителят познава много хора, които са били наскърбени.
- Учителят трябва да знае, че много ученици смятат, че е тяхна вината за торвоза, упражнен върху тях.
- Учителят трябва да знае, че много ученици се страхуват да говорят, защото се притесняват, че това ще доведе до нещо по-лошо. Някои неща, които хулиганите казват, карат другите да се страхуват.

- Уверете се, че училището трябва да направи това, което може, за да помогне
- Започнете с това, което сте чули и видели. Може ли ученикът да ви каже нещо повече?
- Как е започнало? Изяснете събитията от тяхното начало. Отидете при необходимост по време на учебния ден, за да се изясни ситуацията.
- Задавайте конкретни въпроси. Водете си бележки, за да запомните всичко.
- Може да говорите с директора или с друг учител.
- Може да помислите, ако ви е необходимо време.
- Може да информирате вашите родители, учител и всички останали, ако не сте сигурни за това.
- Уверяване ученика, че той/тя е имал/а право да говори открито. Никой не трябва да се страхува или да бъде притесняван в училище.
- Вие ще гарантирате, че тормозът ще спре.

Разговор с извършителя на тормоза

- някои опорни точки –

РАМКА:

- Отнесете се сериозно, но без да заблуждавате ученика. Помнете: училището не търси откъсване.
- Фокусирайте се върху това, което насилникът е направил. Не се отнасяйте с него като с побойник, а като с нормален човек.
- Кажете какво са казали, чули, видели. Не казвайте, че сте ядосани, разочаровани или разстроени от случилото се.
- Необходимо е да се говори за внимателното картографиране на случаите:
  - Каква е причината, за да се случи?
  - Как е започнало?
  - Кой го е направил и какво е казал?
  - Кой е участвал в това?
  - Кой го видя?
  - Как е приключило?
- Чуйте всяка подробност

- Какво направи учещият за случилото се?
- Защо ученикът е сигурен, че това е така?
- Това се е случвало и преди? С други?
- Как може ученикът да допринесе да се промени?
- Какви стъпки трябва след това да следва?

ПРЕКРАТЯВАНЕ НА РАЗГОВОР:

- Подчертайте, че така не можем да продължаваме в училище. Това не е добре за потърпевшите. Сериозен въпрос.
- Кажете на някой, който трябва да докладва - учителите, родители или други лица.
- Информирайте ученика кога ще получи обратна връзка за това, което ще се случи впоследствие.
- Покажете това, с което смятате, че ученикът може да подобри своите действия.
- При всяко споразумение с ученика; Не навлизайте в действието.

СПОРАЗУМЕНИЕ

Име:.....

Кл.....

Дата:.....

Описание на проблема:

.....

.....

.....

.....

Мерки:

.....

.....

.....

Продължителност:

.....

.....

Последици от неизпълнение на споразумението:

.....
.....
.....

Споразумението е обсъдено/разгледано от:

.....

.....

Ученик

.....

Настойник/Родител Класен ръководител